

..... Σ Η Μ Α

Ο.- " Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι ". Λαογραφικὴ ἐμπομπή τοῦ σταθμοῦ μας, πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσικὴ ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη.

..... τό σῆμα σβῆνει

Ο.- Μὲ τὴ σημερινή μας ἐμπομπή ἀποχαιρετοῦμε τό ἔτος 1960. Στίς 52 ἐμπομπές στό πρόγραμμα τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ραδιοφωνίας τοῦ ἔτους, πού τώρα ἀφήνομε, μιλήσαμε γιὰ τὸν Πόντο, γιὰ τὴν ἱστορίαν καί τὴ λαογραφία του. Μιλήσαμε γιὰ τό παρελθόν, γιὰ μιὰ ζωὴ, πού πέρασε.

Σέ τοῦτο τὸν κόσμον γρήγορα ὅλα περνοῦν, γίνονται ἱστορία. Καί τό ἔτος 1960 ἀνήκει κι' αὐτό πιά στήν ἱστορία, ὅλα στήν ἱστορία ἀνήκουν. Καί τό αὔριο θά γίνῃ κάποτε χθές.

Κι' ὅταν οἱ ἱστορίες παλιώνουν, τότε μοιάζουν μέ παραμύθια, κάποτε παραμύθια ἀπίστευτα κι' ὅμως εἶναι πραγματικότητα.

..... Λ Υ Ρ Α

"Ὅταν ἡ ἐκάστοτε ζῶσα Γενεά στρέφῃ τὰ βλέμματά της πρὸς τὰ πίσω καί σαλπίζει ὅ,τι ἡ Παράδοση τοῦ λαοῦ διεφύλαξε, πανηγυρίζουν τότε οἱ θρύλοι καί οἱ μῦθοι, πού πλάστηκαν γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς Φυλῆς.

..... ἡ ΛΥΡΑ σβῆνει

Θ.- Ἐκίτι χρόνια καί ζαμάνια....

Α.- Ἐθυμέθες ξάν τὴν Πατρίδαν, ναί θεῖο;

Θ.- Καί πῶς νά μή ἐθυμοῦμ' ἄτο, ἄνεψια.

Α.- Ἐεῖς δίκαιον. Τρεῖς χιλιάδες χρόνια ἔζησαν σὸν Πόντον οἱ πρόγονοι ἐμουν. Ἀπὸ ἐξέρ' ἄτο καλὰ, ἐδέβασ' ἄτο σὴν ἱστορίαν.

Θ.- Ἐσύ, ἄνεψια, εἶσαι γραμματισμέντος, μέ τὰ ἱστορίας εἶς νά ἐφτάς. Ἐγὼ ἔντιαν ἐξέρω, ἄς σὸν κύρη μ' κι' ἄς σὸν πάππο μ' ἐξέρ' ἄτα.

Α.- Αὐτό τό ὅποῖον λές, εἶναι ἡ Παράδοση, ἡ Παράδοση. Ἡ Παράδοση αὐτὴ τῆς ἰδιαίτερης Πατρίδας τῶν προγόνων μου, μέ συγκινεῖ βαθειά, πολὺ βαθειά κι' ἄς μή γνώρισα καθόλου τὸν Πόντο, νιώθω τὴν ὁμορφιά του, τὴ γοητεία τῶν θρύλων του, τὴν ἀστραφτερή λάμψη τῶν παραδόσεων τοῦ λαοῦ μας. Ἀχ, πῶς χάθηκε ὁ Πόντος, πῶς.....

Θ.- Σά βαθέα τ' Ἑλληνικά ἐτάλεφες, βαρέα κι' ἔγροικῶ ἀπ' ἄτά, ἅμαν σὴ διαφορὰ

ὀλίγον - πολλά ἐσέβα. Ἐγροῖξα, πῶς ἀγαπᾶς τὰ παλαιὰ τὰ συνήθεια μουν.

A.- Ἀγαπῶ ἀτα, θεῖτο, ἀγαπῶ ἀτα. Θέλω νά ἐρωτῶ σε, θεῖτο, γιὰ τ' ἐκεῖνο τή ζω-
ήν.....

Θ.- Ὅντι ἐξέρω.... ἄμαν ἀτῶρα ἄς ἀκούωμε ἕναν τραγωδίαν παλαιόν.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

A.- Ἐποίνετεν, θεῖτο, σόν Πόντον Χριστούγεννα; Ἐγιόρταζετε ὅλα τὰ ἑορτάς,
ὅπως ἀδᾷ σήν Ἑλλάδαν;

Θ.- Σά ὑστερνά τὰ χρόνια ὀλίγον - πολλά ἐποίναμε κἀπως ἔμορφα τή Λαμπρήν,
τὰ Χριστούγεννα. Οἱ.....οἷτενοι.....οἱ.....

A.- Ξέρω, ξέρω. Κυρίως μετὰ τόν Κριμαῖνόν πόλεμον τό 1854, οἱ Σουλτάνοι ἔδωσαν
περισσότερη ἐλευθερία. Συνέβαλλαν εἰς τοῦτο παράγοντες διεθνεῖς. Ἐπρε-
πε ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμός νά προστατευτῇ, καθὼς καί ἡ ὀρθοδοξία.

Δηλαδή, θεῖτο, ἐγιόρταζετε τὰ Χριστούγεννα καί τό νέον ἔτος;

Θ.- Ναί ρίζα μ'.

A.- Ποῖα Κάλαντα ἔλεγαν τὰ παιδία ἀδᾷ σά ἡμέρας;

Θ.- Τὰ Κάλαντα ντό λέτεν ἐσεῖν ἀδακές.

A.- Κανέναν ἄλλο παλαιόν κ' εἵχετεν, τίς π παλαιόν;

Θ.- Εἴχαμε, πῶς κ' εἴχαμε. Ἐμορφα Κάλαντα γιὰ τῇ Χριστοῦ τή γέννησιν, γιὰ
τὰ βάσανά Τ', γιὰ τή σωτηρίαν τῇ κοσμῇ. Ἄησον καί κρίνον.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ (Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα)

A.- Ἀοῖτιον ἔμορφον, ὑπέροχον τό νόημαν ἄθε καί ὁ σιοπός ἄθε γλυκὴν καί
κἀπως ἄγνόν - πρωτότυπο, ἰδιότυπο, ἰδιόρρυθμο, νά ἔτσι θά τό χαρακτηρί-
ζε ὁ Καθηγητής μου.

Λοιπόν, θεῖτο, ἀσφαλῶς θά ὑπάρχουν καί Ποντιακά Πρωτοχρονιάτικα Κά-
λαντα; Τό συγκρότημα πιστεύω νά λέει ἀτα.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ (Πρωτοχρ. Κάλαντα)

Ο.- Τὰ Ποντιακά Πρωτοχρονιάτικα Κάλαντα συγκινοῦν τίς ψυχές ὄχι μονάχα
τῶν γερόντων, μά καί τῶν νέων, φέρνουν στό νοῦ τήν ἱστορία, θυμίζουσιν
θυρικτικούς τόπους. Ἀρκεῖ νά ἔχης ἀνοιχτή τήν καρδιά σου, θά πλημμυ-
ρίζῃ αὐτή μέ ἀπειρη εὐτυχία μπροστά στή γοητεία τῆς περασμένης ζωῆς,
πού μέ ψευδαίσθηση κἀποτε τήν ἔχομε μπροστά μας.

A.- Περασμένα μεγαλειῶα.....Τραπεζούντα, Κομνηνοί καί πόσα ἄλλα, ὅλα ἔρχουνταν σό νοῦ μ' καί.....

Θ.- Πότε ἐβασίλεψαν ἀτοῖν οἱ Κομνηνοί;

A.- Μάλιστα, ἀμέσως. Τό 1204 ἀρχίζει ἡ Αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν μέ ἰδρυτὴ τόν Ἀλέξιο Α' Κομνηνὸ καί τελειώνει τό 1461 μέ τόν Δαυῖδ. Ἀηλαδή ἡ Τραπεζούντα ἔπεσε ὕστερα ἀπὸ 8 χρόνια, μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολη.

Θ.- Νά λελεύω τὴν ἀνεψιά μ'.

A.- Κι' ἄς λέγω σε καί κατ' ἄλλο; Ἡ τραγωδία μου " Ν' ἀηλί ἐμᾶς καί βᾶν ἐμᾶς οἱ Τοῦρι' τὴν Πόλ' ἐπέραν ", ὄνταν λέει Πόλ', ἐννοεῖ ὅχι μανάχον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀλλά καί τὴν Τραπεζούνταν.

Θ.- Γιά ἄς ἀφουκροῦμε ἀπὸ τὴν τραγωδίαν.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ (Ν' ἀηλί ἐμᾶς καί βᾶν κλπ.)

A.- Εὐχαριστῶ σε, θεῖο, ντό ἐκαλάτσεφες μέ τ' ἐμέν ὁσήμερον. Ἡ καρδιά μ' ἐχτύπεσεν χαρεμένα καί μέ τὴ φαντασία μ' ἐταξείδεφα σέ τόπια ἀγαπόμενα.

Θ.- Νά εἶσαι καλά. Εὐχαριστῶ κι' ἐγώ πά ἐσέν, πού κ' ἀνασπάλτς τά παλαιά.

A.- Ὅλ' ἐμεῖς οἱ νεοντάδες κέρδος ἔχομε, νά μὴ ἀνασπάλωμε τά παλαιά.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Θ.- Χρόνια πολλά σ' ὅλτς τὴ πατριώτας ἐμουν.

A.- Εὐχαριστοῦμε ὅλτς, πού ὁλόεν χρονίαν ἔκουν ἐμας ἄς σά ραδιόφωνα τουν.

Ο.- Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐμπομπή μας. Στό διάλογο, πού ἔγραφε ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης, πῆραν μέρος ἡ Μαρία Εὐσταθιάδου καί ἡ ^{Ἡ Μαργαρίτα Μανδρινιώδου} ~~Ἡ Ἡρακλῆς Κονοῦδης~~.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη ἡ λαογραφικὴ μας ἐμπομπή " Ποντιανοὶ ἀντίλαλοι ",

Τό κείμενο ἔγραφε ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

..... τό σῆμα σβῆνει